

**ПРОГРЕС ДОСЯГНЕННЯ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ В КОНТЕКСТІ ВПЛИВУ
НА ЕКОНОМІКУ КРАЇН – ЧЛЕНІВ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ**

**PROGRESS IN ACHIEVING SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS IN THE CONTEXT OF
THE IMPACT ON THE ECONOMY OF THE EUROPEAN UNION MEMBER STATES**

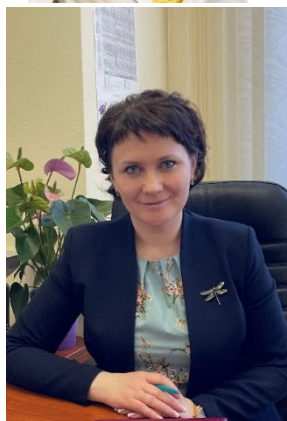
Козак Людмила Степанівна, Заслужений працівник освіти України, кандидат економічних наук, професор, завідувач кафедри «Економіка», Національний транспортний університет, Київ, Україна, e-mail: lskozak1@gmail.com,

<https://orcid.org/0000-0003-3995-172X>

Федорук Олеся Володимирівна, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри «Економіка», Національний транспортний університет, Київ, Україна, e-mail: olesiavfedoruk@gmail.com,

<https://orcid.org/0000-0002-7402-4174>

Ярова Руслана Василівна, кандидат юридичних наук, доцент, декан факультету «Економіка та право», Національний транспортний університет, Київ, Україна, e-mail: yarovaruslana@ukr.net,

<https://orcid.org/0000-0001-5525-1059>

Анотація: У статті досліджено досягнення та пріоритети у сфері сталого розвитку країн – членів Європейського Союзу до 2030 року та його основні цілі. Проаналізовано прогрес у досягненні цілей сталого розвитку в контексті впливу на економіку країн – членів Європейського Союзу. Виявлено напрями трансформації економіки ЄС як світового лідера для сталого майбутнього в рамках Європейської зеленої угоди. Досліджено глобальну систему економічних показників, яка використовується для моніторингу виконання цілей сталого розвитку країн – членів Європейського Союзу.

Порядок денний сталого розвитку до 2030 року та його сімнадцять цілей, прийнятих Організацією Об'єднаних Націй, є світовою дорожньою картою для досягнення сталого розвитку в умовах глобалізації економічних процесів. Європейський Союз повністю присвятив себе виконанню Порядку денного сталого розвитку на період до 2030 року, а цілі сталого розвитку є невід'ємною складовою робочої програми Європейської Комісії.

Сталий економічний розвиток характеризується ефективним використанням природних ресурсів, раціональними напрямками інвестування, технологічного розвитку та інституційних змін або реформ, що сприяють збільшенню як поточного, так і майбутнього економічного потенціалу для задоволення потреб суспільства. Досягнення стійкості є домінуючим економічним, екологічним та соціальним завданням сталого економічного розвитку. Економічний розвиток без стійкості не є ефективним у довгостроковій перспективі.

Ключові слова: цілі сталого розвитку, глобальне партнерство, економіка країн – членів Європейського Союзу, економічна політика, ресурси, глобальна система показників, інновації, інфраструктура, соціально-економічна стабільність, стале споживання та виробництво.

Вступ. Постановка проблеми й актуальність обраної теми. Економічне зростання в умовах глобальної конкуренції характеризується збільшенням валового внутрішнього продукту протягом тривалого проміжку часу. Однак, сталий економічний розвиток означає збереження темпів зростання без виникнення інших економічних проблем. Занадто швидке економічне зростання може виснажити ресурсний потенціал, а також створити екологічні проблеми.

Сталий розвиток потребує пошуку нових підходів до економічного життя з точки зору як виробництва, так і споживання, а також пошуку нових моделей підвищення ефективності, щоб виробляти більше економічних благ з меншими ресурсами та відходами. Боротьба із забрудненням довкілля потребує впровадження інноваційних виробничих процесів, більшого використання матеріалів, що підлягають переробці, а також розробки компонентів, що відновлюються або переробляються. Економічне зростання може бути досягнуто завдяки синергії плюралістичних інституцій, технологічних інновацій та дієвої ринкової економічної системи.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. На актуальність проблеми досягнення цілей сталого розвитку в контексті впливу на економіку країн – членів Європейського Союзу вказують численні дослідження таких вчених: Г. Брундланд, Ч. Виплош, Г. Дейлі, М. Корнер, Д. Медоус, П. Фонтен, Б. Хьюс та ін. Проблема досягнення цілей сталого розвитку в сучасних умовах розвитку міжнародної економіки є актуальною та потребує подальших досліджень.

Метою статті є дослідження прогресу у досягненні цілей сталого розвитку в контексті впливу на економіку країн – членів Європейського Союзу.

Завданнями статті є: дослідження досягнень та пріоритетів у сфері сталого розвитку країн – членів Європейського Союзу до 2030 року та його основних цілей; аналіз прогресу у досягненні цілей сталого розвитку; виявлення напрямів трансформації економіки ЄС як світового лідера для сталого майбутнього в рамках Європейської зеленої угоди; дослідження глобальної системи економічних показників, яка використовується для моніторингу виконання цілей сталого розвитку країн – членів Європейського Союзу.

Вклад основного матеріалу дослідження й отриманих результатів. Генеральна Асамблея ООН у вересні 2015 року ухвалила «Порядок денний сталого розвитку до 2030 року», основою якого є перелік із сімнадцяти цілей сталого розвитку щодо подолання бідності, захисту планети, забезпечення

процвітання та миру. Порядок денний також закликає до активізації глобального партнерства для забезпечення його реалізації. Цілі розвитку є безпрецедентними з точки зору значущості та масштабу, оскільки вони встановлюють широкий спектр економічних, соціальних та екологічних цілей і закликають до дій усі країни, незалежно від рівня їхнього економічного розвитку. У Порядку денному наголошується, що стратегії подолання бідності та сприяння сталому розвитку повинні бути спрямовані на задоволення більш широкого кола соціально-економічних потреб, які сприяють миру, справедливості, інклюзивному суспільству, захисту навколишнього середовища та допомагають у боротьбі зі зміною клімату. Хоча цілі сталого розвитку не є юридично обов'язковими, очікується, що уряди візьмуть на себе відповідальність і сформулюють національні рамки для досягнення даних цілей.

Європейський Союз досяг значного прогресу в напрямі зменшення нерівності, забезпечення гідної роботи та економічного зростання, скорочення рівня бідності. Також досягнуто прогресу щодо цілей сталого сільського господарства, інновацій та інфраструктури, сталого споживання і виробництва, якісної освіти, міцних інституцій, стійких міст і громад, глобального партнерства, а також кліматичних заходів.

Нерівність у доходах в країнах ЄС зменшилася, зокрема спостерігається скорочення розриву в доходах між багатшими та біднішими групами населення. Дані щодо економічних розбіжностей між країнами ЄС також мають позитивну динаміку, демонструючи постійне зближення країн-членів щодо ВВП на душу населення та доходів домогосподарств. Крім того, покращилася інтеграція мігрантів з-за меж ЄС на ринок праці, про що свідчить скорочення розриву між громадянами країн, що не входять до ЄС, і громадянами країн ЄС майже за всіма показниками.

Ціль сталого розвитку «Гідна праця та економічне зростання» демонструє покращення. Незважаючи на стагнацію у 2023 році, як ВВП на душу населення, так і інвестиції характеризувалися зростанням. Сприятливі тенденції також спостерігаються на ринку праці: рівень зайнятості в ЄС досяг нового рекордного рівня – 75,3 % у 2023 році [1].

Незважаючи на ці покращення, знадобляться подальші зусилля для досягнення багатомірної цілі ЄС вивести принаймні 15 мільйонів людей із бідності чи соціальної ізоляції до 2030 року. Варто зауважити, що частка людей, які незадоволені якістю медичної допомоги, має тенденцію до зростання.

Тенденції щодо життєздатності та стійкості сільськогосподарського виробництва ЄС були досить сприятливими протягом останніх років. Продуктивність праці в сільськогосподарському секторі ЄС покращилася, а державні інвестиції в сільськогосподарські дослідження та розробки зросли. Крім того, органічне землеробство неухильно зростає, хоча знадобиться більший прогрес, щоб досягти 25 % загальної площі сільськогосподарських угідь ЄС до 2030 року, які оброблятимуться органічно. Використання хімічних пестицидів також зменшилося, викиди аміаку в сільському господарстві та концентрації нітратів у підземних водах ЄС впали з 2016 року. Проте несприятливий вплив сільськогосподарського виробництва залишається помітним в ЄС.

Ціль сталого розвитку «Промисловість, інновації та інфраструктура» характеризується сприятливими тенденціями за більшістю показників, за винятком розвитку сталого транспорту. Що ж стосується інновацій, в ЄС спостерігається постійне зростання витрат на науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи як в абсолютному виразі, так і по відношенню до ВВП, ЄС потребуватиме більших зусиль, щоб досягти відповідної цілі до 2030 року щодо виділення 3 % його ВВП на інновації.

За останні роки суттєво покращилися показники патентних заявок до Європейського патентного відомства, частка науково-дослідного персоналу в робочій силі та частка молоді з вищою

освітою. Що стосується стійкості трансформації промислового сектора ЄС, то інтенсивність викидів в повітря виробничого сектора суттєво знизилася.

Крім того, тенденції в ЄС щодо збереження морського середовища та сталого рибальства загалом є сприятливими. Однак, тенденції щодо здоров'я океану – менш позитивні. Через поглинання вуглекислого газу світовим океаном середня кислотність морської води на поверхні продовжує зростати, і у 2022 році досягла ще одного безпрецедентного рівня порівняно з доіндустріальним рівнем. Частка морських вод ЄС, які постраждали від евтрофікації, характеризується щорічними коливаннями, але в середньому зросла з 2018 року. Більш позитивним є те, що частка прибережних місць для купання з хорошою якістю води дещо зросла в державах – членах ЄС.

Щодо цілі сталого розвитку «Якісна освіта», участь в освіті та навчанні розвивалася сприятливо, тоді як результати навчання дещо погіршилися. Навчання дорослих також мало тенденцію до зростання, демонструючи особливо суттєве зростання з 2020 року. Частка дітей, які беруть участь у дошкільній освіті, суттєво не зросла. Крім того, частка учнів у 2023 році, які володіють принаймні базовими цифровими навичками, становила трохи більше 55 % і, таким чином, залишається далекою від цільового показника в 80 % до 2030 року [2].

Оцінка рівня досягнення цілі сталого розвитку «Гендерна рівність» погіршилася порівняно з попередніми роками. Однак, ситуація на ринку праці покращилася, оскільки в ЄС погодинна оплата жінок наздоганяє заробітну плату чоловіків, а розрив між чоловіками та жінками, які не є робочою силою через обов'язки по догляду, зменшився з 2018 року. Аналогічно гендерний розрив в зайнятості скоротився, навіть незважаючи на те, що ЄС потребуватиме більшого прогресу, щоб досягти своєї мети скорочення вдвічі цього розриву до 2030 року. Жінки продовжують займати більше керівних посад, що свідчить про значне зростання як частки жінок у національних парламентах, так і на керівних посадах найбільших європейських компаній. Незважаючи на ці покращення, потрібно докладати більше зусиль для досягнення гендерного паритету на ринку праці ЄС.

Також оцінка рівня досягнення цілі сталого розвитку «Мир, справедливість та сильні інститути» показала погіршення показників порівняно з попередніми періодами. Що ж стосується доступу до правосуддя, державні витрати на суди зросли, тоді як сприйняття незалежності систем правосуддя в державах – членах ЄС дещо погіршилося за останні роки. Крім того, рейтинг ЄС в Індексі сприйняття корупції стагнував, хоча країни ЄС продовжують займати місце серед найменш корумпованих у світі.

Загалом ціль сталого розвитку «Партнерство заради сталого розвитку» покращилася порівняно з попередніми роками. Імпорт ЄС із країн, що розвиваються, значно зріс у 2023 році після переривання торгових потоків через пандемію COVID-19. Проте фінансування ЄС для країн, що розвиваються, скоротилося. Що ж стосується доступу до технологій, частка домогосподарств, які користуються високошвидкісним підключенням до Інтернету, демонструє сприятливу тенденцію. Щодо фінансового управління в межах ЄС, незважаючи на те, що загальне співвідношення боргу ЄС до ВВП різко впало з 2020 року, у 2023 році воно залишалось вищим за рівень до пандемії. Частка екологічних податків у загальних податкових надходженнях ще більше знизилася та досягла нового мінімуму.

Спостерігається загальний прогрес у досягненні цілі сталого розвитку «Пом'якшення наслідків зміни клімату». З 1990 року ЄС уже скоротив свої чисті викиди парникових газів на 31 %. Однак для досягнення амбітної цілі скорочення на 55 % до 2030 року потрібен більший прогрес. Обсяги викидів вуглецю, досягнуті сектором землекористування та лісового господарства, знизилися в останні роки. На підтримку цілі ЄС щодо кліматичної нейтральності частка відновлюваних джерел енергії в

споживанні енергії в ЄС зросла, а середня ефективність викидів вуглекислого газу транспорту в країнах ЄС покращилася. Крім того, у 2022 році значно зросли витрати країн, що розвиваються, пов'язані з кліматом.

Оцінка досягнення цілі сталого розвитку «Доступна та чиста енергія» дещо погіршилася. У сфері енергоспоживання ЄС досяг скорочення споживання енергії, однак для досягнення амбітних цілей до 2030 року потрібен подальший прогрес. Кінцеве споживання енергії в домогосподарствах також зменшилося, а продуктивність енергії покращилася. Хоча з 2017 року частка відновлюваної енергії зросла, для досягнення відповідної цілі до 2030 року знадобиться більший прогрес. Крім того, енергозалежність ЄС від імпорту збільшилася. Доступ до енергії знизився через підвищення цін на енергоносії.

Варто зауважити, що моніторинг цілей сталого розвитку відбувається на глобальному, регіональному, національному та місцевому рівнях. У липні 2023 року Європейська Комісія представила перший огляд ЄС, який відображає спільні зусилля держав – членів ЄС щодо реалізації цілей сталого розвитку. Щоб відслідковувати і переглядати цілі та завдання розроблено набір глобальних показників. У липні 2017 року Генеральна Асамблея ООН ухвалила список глобальних індикаторів цілей сталого розвитку, що включає 232 індикатори. Комплексний перегляд системи індикаторів на початку 2020 року призвів до схвалення 36 основних змін до списку глобальних індикаторів цілей сталого розвитку, у тому числі доповнення та вилучення. Таким чином, переглянута глобальна структура показників цілей сталого розвитку тепер складається з 231 показника. Ще один такий перегляд запланований на 2025 рік.

Сьогодні сталий розвиток є базовим принципом для Європейського Союзу і також головним пріоритетом для Європейської Комісії (рис. 1). У червні 2023 року Рада Європейського Союзу підтвердила, що Порядок денний на період до 2030 року та цілі сталого розвитку залишаються спільною дорожньою картою держав – членів ЄС для сталого майбутнього [3].

Крім того, Європейська Комісія представила низку трансформаційних політик, спрямованих на досягнення багатьох аспектів сталого розвитку в ЄС і за його межами (рис. 2).

Глобальна система показників, яка використовується для моніторингу виконання Порядку денного сталого розвитку на період до 2030 року, доповнюється індикаторами на рівні світових регіонів ООН та на національному рівні. Наприклад, набори показників були розроблені для Азійсько-Тихоокеанського регіону, Африки, Латинської Америки та Карибського басейну [4].

Європейська зелена угода, прийнята у грудні 2019 року, є стратегією економічного зростання ЄС, орієнтована на перетворення Європейського Союзу на кліматично нейтральне суспільство, спрямоване на створення сучасної, ресурсоефективної, конкурентоспроможної та справедливої економіки, де до 2050 року не буде чистих викидів парникових газів і де економічне зростання відокремлено від використання ресурсів для захисту, збереження та збільшення природного капіталу ЄС, а також захисту здоров'я та добробуту громадян від екологічних ризиків і впливів (рис. 3).

У травні 2020 року була реалізована ще одна важлива ініціатива, яка лежить в основі Європейської зеленої угоди. Стратегія «від ферми до столу» має на меті зробити харчові системи в ЄС справедливими, здоровими та екологічно чистими шляхом забезпечення сталого виробництва, переробки, розподілу та споживання харчових продуктів, а також мінімізації їх втрат.

Рисунок 1 – Пріоритети Європейської Комісії щодо досягнення цілей сталого розвитку
Figure 1 – European Commission’s priorities for achieving the Sustainable Development Goals

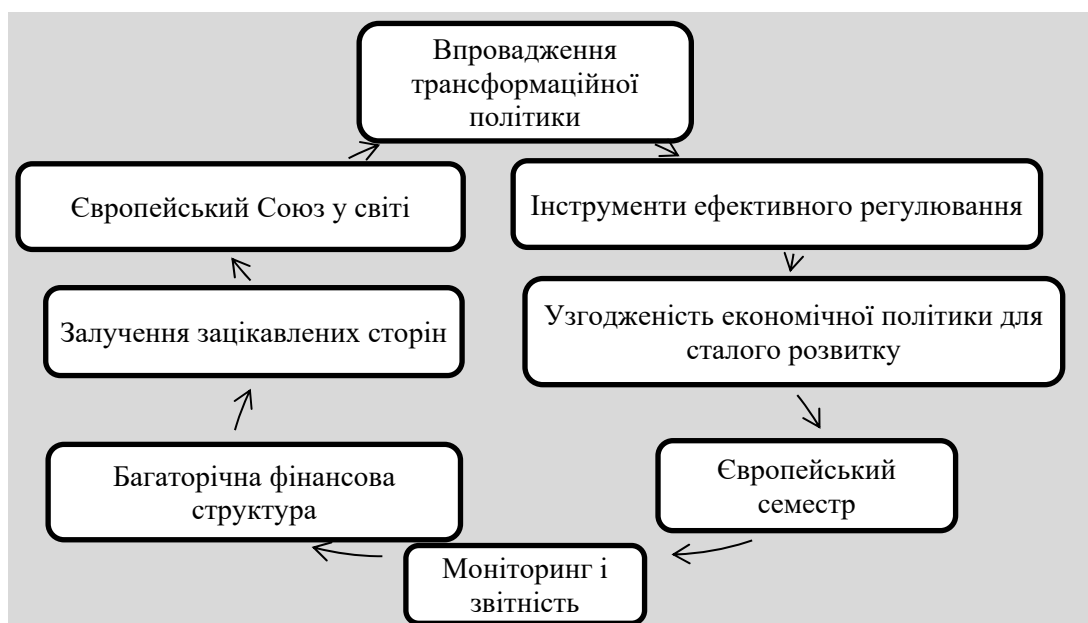

Рисунок 2 – Підходи Європейської Комісії до реалізації цілей сталого розвитку у 2019–2024 роках
Figure 2 – Approaches of the European Commission to the implementation of the Sustainable Development Goals in 2019–2024

Стратегія ЄС щодо біорізноманіття до 2030 року, також прийнята в травні 2020 року як частина зеленої угоди, спрямована на те, щоб до 2030 року біорізноманіття Європи вийшло на шлях відновлення, і містить конкретні дії та зобов'язання, такі як створення великої загальноєвропейської мережі територій на суші та на морі, які охороняються, започаткування плану ЄС з відновлення природи та впровадження заходів для вирішення глобальної проблеми біорізноманіття [5].

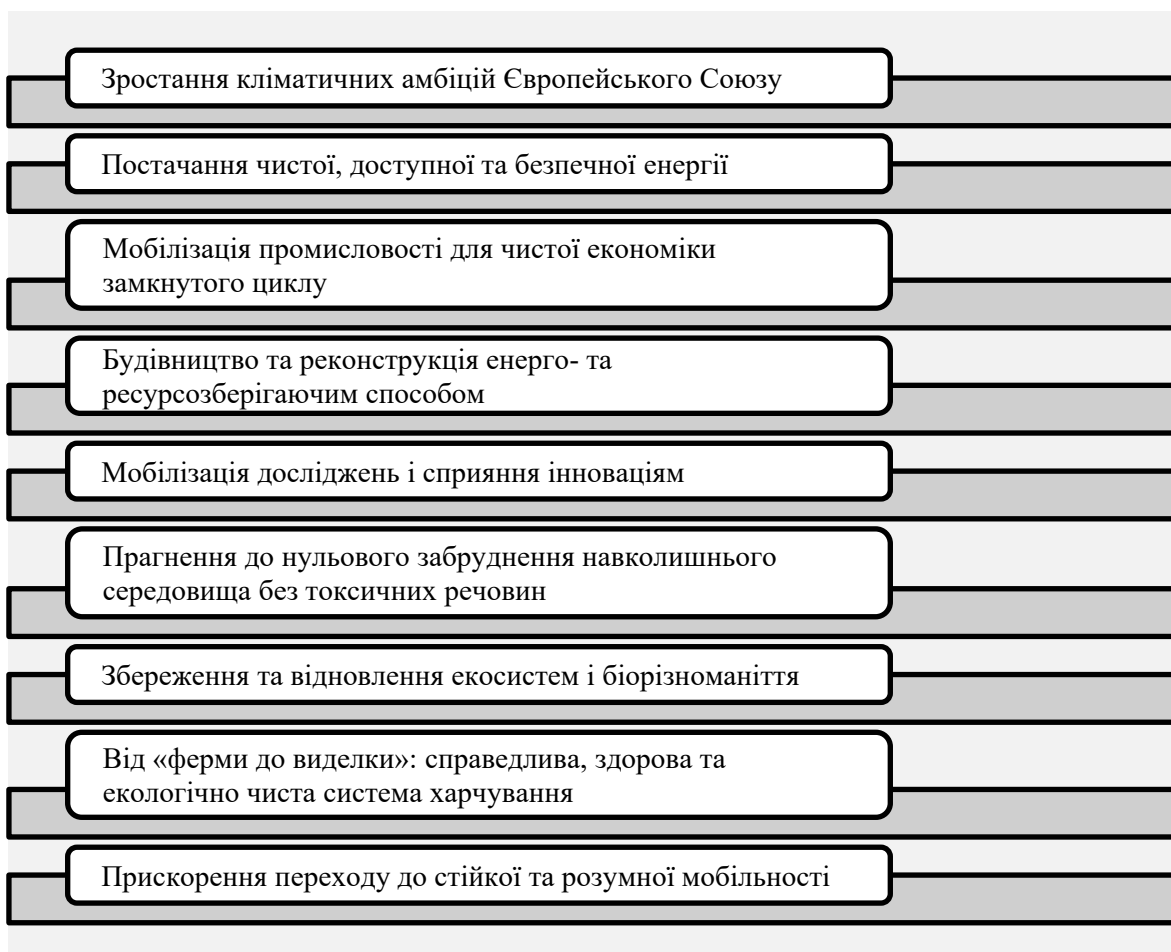

Рисунок 3 – Напрями трансформації економіки ЄС як світового лідера для сталого майбутнього в рамках Європейської зеленої угоди

Figure 3 – Directions of transformation of the EU economy as a world leader for a sustainable future under the European Green Deal

Кліматичний цільовий план до 2030 року передбачає скорочення викидів парникових газів щонайменше на 55 % від рівня 1990 року. Європа на шляху до того, щоб стати кліматично нейтральною до 2050 року. Ця амбіція була юридично закріплена в липні 2021 року з прийняттям Європейського закону про клімат. Європейська Комісія висунула кілька законодавчих пропозицій, заходів і цілей для того, щоб зробити Європу першим кліматично нейтральним континентом. Вони стосуються необхідної трансформації економіки і суспільств, сталого транспорту, чистої енергії, оновлення будівель,

збільшення природних поглиначів вуглецю та стимулювання глобальних дій щодо клімату. Важливо допомогти державам-членам розробити та впровадити пакети політики для вирішення питань зайнятості та соціальних аспектів, сприяння справедливому переходу, а також для оптимального використання державного та приватного фінансування.

Стратегія стійкої та розумної мобільності закладає основу зеленої та цифрової трансформації транспортної системи ЄС, щоб стати більш стійкою до майбутніх криз. Тим часом оновлення нової промислової стратегії ЄС підтримує подвійний перехід до зеленої та цифрової економіки, щоб європейська промисловість була лідером у досягненні цілей ЄС щодо зеленого, інклюзивного та стійкого майбутнього. Стратегія спрямована на посилення підтримки відновлюваної енергетики та зміни клімату, одночасно зміцнюючи стратегічну автономію ЄС.

Global Gateway виступає за стійкі та надійні зв'язки, які працюють на користь людей і планети, допомагає долати найгостріші глобальні виклики, від боротьби зі зміною клімату до вдосконалення систем охорони здоров'я та підвищення конкурентоспроможності та безпеки глобальних ланцюгів постачань. Global Gateway – це стратегія ЄС, спрямована на підтримку країн-партнерів у розвитку розумних, чистих та безпечних зв'язків в цифровому, енергетичному та транспортному секторах, а також для зміцнення систем охорони здоров'я, освіти та досліджень.

До 2027 року буде залучено до 300 мільярдів євро інвестицій для сталих проєктів, враховуючи потреби країн-партнерів і забезпечуючи тривалі переваги для місцевих громад. Це дозволить партнерам ЄС розвивати свої суспільства та економіку, а також створить можливості для приватного сектора держав – членів ЄС інвестувати та залишатися конкурентоспроможними, водночас забезпечуючи найвищі екологічні та трудові стандарти, а також надійне фінансове управління.

Global Gateway – це внесок ЄС у скорочення глобального інвестиційного розриву в усьому світі, що відповідає зобов'язанню лідерів G7 започаткувати орієнтоване на цінності прозоре партнерство для задоволення глобальних потреб розвитку інфраструктури. Global Gateway повністю узгоджується з Порядком денним ООН на період до 2030 року та цілями сталого розвитку, а також Паризькою угодою.

Крім того, політика згуртованості ЄС, включаючи Європейський фонд регіонального розвитку, Європейський соціальний фонд, Фонд згуртованості та Фонд справедливого переходу, також тісно узгоджена з цілями сталого розвитку, що сприяє зміцненню економічної, соціальної та територіальної єдності в ЄС і виправленню дисбалансу між країнами та регіонами [6].

Дослідницька та інноваційна програма ЄС Horizon Europe спрямована на підтримку дослідників та інноваторів у здійсненні системних змін, необхідних для забезпечення зеленої, здорової та стійкої Європи. Horizon Europe є ключовою програмою ЄС для фінансування досліджень та інновацій. Обсяг фінансування Horizon Europe на період 2021–2027 рр. становить 93,5 млрд євро [7].

Європейський Союз продовжує скорочувати викиди парникових газів в умовах посилення кліматичних змін. У міру того, як наслідки зміни клімату стають все більш очевидними, ЄС прагне скоротити викиди парникових газів, щоб досягти кліматичної нейтральності. Останні зміни середньої температури та екстремальних погодних умов підкреслюють важливість цих заходів. Середня температура досягла нового рекордно високого рівня, а частота та інтенсивність теплових хвиль прискорилися через зміни клімату, спричинені діями людини.

ЄС прийняв Європейський кліматичний закон, який зобов'язує країни ЄС колективно скоротити викиди парникових газів щонайменше на 55 % до 2030 року та досягти кліматичної нейтральності до 2050 року. Загальні викиди парникових газів в ЄС скоротилися з початку 2022 року, що вказує на те, що ЄС вдалося продовжити довгострокове скорочення своїх викидів парникових газів.

Поряд з невеликим зростанням ВВП на 0,2 % викиди парникових газів в ЄС зменшилися на 4,0 % у четвертому кварталі 2023 року порівняно з тим самим кварталом 2022 року. У четвертому кварталі 2023 року економічними секторами з найбільшою часткою викидів парникових газів були домогосподарства (22,9 %), виробництво (19,9 %), постачання електроенергії та газу (17,7 %). У період між четвертими кварталами 2022 та 2023 років викиди парникових газів найбільше впали у сфері постачання електроенергії та газу – на 17,2 %, а також у виробничому секторі – на 3,1 % [8].

У 2023 році країни – члени ЄС запровадили низку політик, що допомогли подолати негативні явища в економіці. Протягом останніх років ЄС продемонстрував ознаки стабілізації за всіма трьома вимірами стійкості – економічним, екологічним і соціальним, – прикладом чого є стабільність цін і диверсифікація джерел енергії. У той же час ЄС також скоротив свої викиди парникових газів у світлі посилення впливу глобальної зміни клімату.

Сьогодні освіта та професійна підготовка є ключовими рушійними силами сталого розвитку демократичного суспільства, оскільки вони допомагають підвищити рівень працевлаштування, продуктивність, інновації, конкурентоспроможність, здоров'я, рівність, безпеку та громадянську участь. У ширшому розумінні освіта є передумовою для досягнення багатьох цілей сталого розвитку. ЄС досяг значного прогресу у збільшенні участі в базовій та вищій освіті, а також в навчанні дорослих і, меншою мірою, у дошкільній освіті. Європейський освітній простір допомагає державам-членам і ширшому освітньому співтовариству працювати разом для створення більш стійких та інклюзивних систем освіти і навчання (рис. 4) [9].

Новий European Skills Agenda – це п'ятирічний план, який має на меті допомогти окремим особам і підприємствам розвинути більше кращих навичок і використовувати їх за допомогою зміцнення стійкої конкурентоспроможності; забезпечення соціальної справедливості; втілення на практиці першого принципу Європейського стовпа соціальних прав: доступ до освіти, професійної підготовки та навчання протягом усього життя для всіх; всюди в ЄС формування стійкості для реагування на кризи на основі уроків, отриманих під час пандемії COVID-19.

Digital Europe Programme є першим фінансовим інструментом ЄС, який розроблений для надання цифрових технологій підприємствам і громадянам, зосереджений на розбудові стратегічного цифрового потенціалу ЄС і сприянні широкому розгортанню цифрових технологій, підтримує реформи та інвестиції в загальну, професійну, вищу освіту та освіту для дорослих, а також цифрові навички [10].

Частка людей віком від 25 до 34 років із вищою освітою стабільно зростає з 2002 року в усіх державах – членах ЄС. У 2023 році більше половини (53,3 %) населення віком від 25 до 34 років, яке проживає у великих містах, здобуло вищу освіту, цей показник був значно нижчим для маленьких міст і передмість (36,7 %) та сільської місцевості (31,7 %).

Цифровізація має величезний вплив на ринок праці та формування навичок, необхідних для економіки і суспільства. Цифрові навички мають вирішальне значення для роботи, навчання та соціальної взаємодії. Під час пандемії COVID-19 розрив цифрових навичок став більш помітним, а також з'явилася нова нерівність: багато людей досі не мають базового рівня цифрових навичок, працюють на робочих місцях, де цифровізація відстає, або мають обмежений доступ до цифрових інструментів та інфраструктури. Частка людей, які володіють принаймні базовими цифровими навичками, залишається далекою від цілі сталого розвитку до 2030 року.

У 2023 році частка людей в ЄС віком від 16 до 74 років, які володіють принаймні базовими цифровими навичками, становила 55,6 %. Хоча ця частка на 1,7 % вища, ніж у 2021 році, вона залишається на рівні, значно нижчому від цільового показника 80 % до 2030 року. Загалом у 2023 році

менше жінок (54,5 %) мали принаймні базові цифрові навички, ніж чоловіків (56,7 %). Однак розрив між жінками та чоловіками сильно відрізняється в різних вікових групах. У віковій групі до 45 років більше жінок, ніж чоловіків, мали принаймні базові цифрові навички. Ситуація починає змінюватися у віковій групі старше 45 років, де чоловіки частіше володіють принаймні базовими цифровими навичками, ніж жінки. У 2023 році 70 % осіб у віці від 16 до 24 років, 64 % у віці від 25 до 54 років та 37,1 % у віці від 55 до 74 років мали принаймні базові цифрові навички.

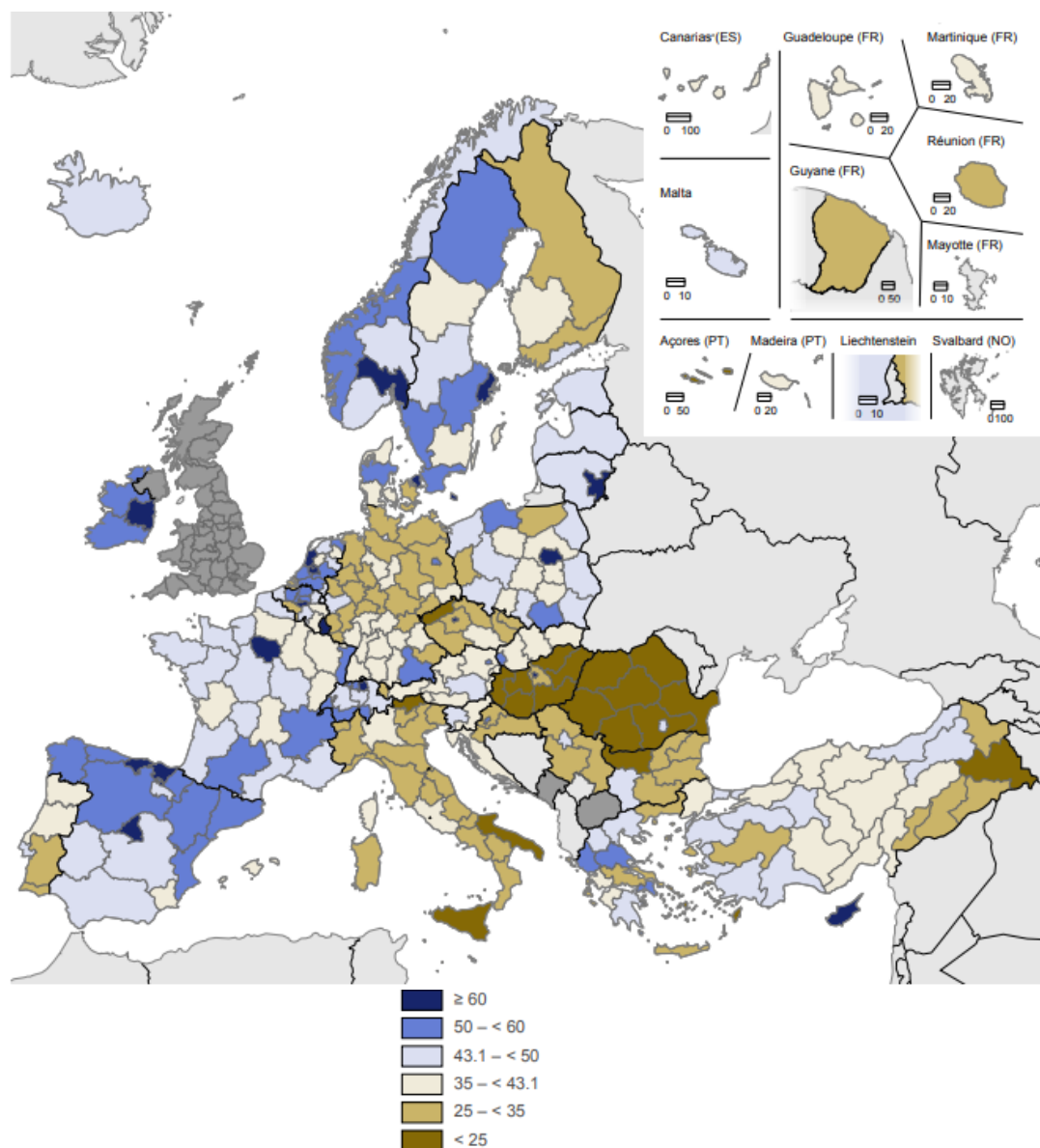

Рисунок 4 – Рівень вищої освіти у країнах ЄС, 2023 рік (населення у віці від 25 до 34 років, %)

Figure 4 – Level of higher education in the EU countries, 2023 (population aged 25 to 34, %)

Висновки. Таким чином, цілі сталого розвитку протягом тривалого часу були в основі реалізації європейської економічної політики, що міцно закріплені в європейських договорах і є основою ключових проєктів, галузевої політики та ініціатив. Порядок денний сталого розвитку до 2030

року, прийнятий Організацією Об'єднаних Націй, надав новий імпульс глобальним зусиллям щодо досягнення сталого розвитку. Інститути держав – членів ЄС відіграють важливу роль у досягненні максимального прогресу на шляху до реалізації цілей сталого розвитку.

Європейська зелена угода спрямована на перетворення Європейського Союзу на сучасну ресурсоефективну та конкурентоспроможну економіку, де кліматичні й екологічні виклики безперервно вивчаються та перетворюються на можливості, здійснюючи перехід справедливим і доступним для всіх громадян. Євростат підтримує цей підхід шляхом постійного моніторингу та звітування про прогрес у досягненні цілей сталого розвитку в ЄС, що є ключовим інструментом для сприяння координації економічної політики, пов'язаної з цілями сталого розвитку, як на рівні інститутів ЄС, так і на рівні його держав-членів.

Варто підкреслити, що набір індикаторів досягнення цілей сталого розвитку охоплює соціальні, економічні, екологічні та інституційні аспекти сталого розвитку економіки країн – членів Європейського Союзу. Реалізація концепції сталого розвитку гарантує міцну основу для соціально-економічної стабільності, що підтримується миром і безпекою.

Перелік посилань

1. The official website of the European Parliament. Retrieved from <https://www.europarl.europa.eu/portal/en/>.
2. Eurostat An official website of the European Union. Retrieved from <https://ec.europa.eu/eurostat/>.
3. European Commission proposes new initiatives to strengthen economic security. Retrieved from https://ec.europa.eu/commission/presscorner/api/files/document/print/en/ip_24_363/IP_24_363_EN.pdf/.
4. Козак Л.С., Федорук О.В. Особливості реалізації політики згуртованості Європейського Союзу в контексті впровадження стратегії сталого економічного розвитку. Вісник Національного транспортного університету. Серія «Економічні науки». 2024. Вип. 2 (59). С. 68—78. URL: <https://doi.org/10.33744/2308-6645-2024-2-59-068-078>.
5. Key figures on Europe 2023 edition. Retrieved from <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/15216629/17706595/KS-EI-23-001-EN-N.pdf/5df7a393-8461-9270-7eaa-91a4b1c2acc6?t=1707831012194&download=true/>.
6. The official website of the European Union. Retrieved from https://commission.europa.eu/index_en/.
7. Федорук О.В. Дослідження ключових індикаторів стану економічної безпеки країн Європейського Союзу в рамках реалізації концепції сталого розвитку. Науковий журнал «Автомобільні дороги і дорожнє будівництво». 2024. Випуск 115. Частина 1. С. 183—197. URL: <https://doi.org/10.33744/0365-8171-2024-115.1-183-197>.
8. Sustainable development in the European – Union Monitoring report on progress towards the SDGs in an EU context – 2023 edition. Retrieved from <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/15234730/16817772/KS-04-23-184-EN-N.pdf/845a1782-998d-a767-b097-f22ebe93d422?t=1688373085450&download=true/>.
9. Офіційний сайт Міністерства закордонних справ України [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.mfa.gov.ua/>.
10. Представництво України при Європейському Союзі та Європейському Співтоваристві з атомної енергії [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://ukraine-eu.mfa.gov.ua/ua/ukraine-eu/relations/>.

PROGRESS IN ACHIEVING SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS IN THE CONTEXT OF THE IMPACT ON THE ECONOMY OF THE EUROPEAN UNION MEMBER STATES

Kozak Liudmyla S., Honored Worker of Education of Ukraine, PhD in Economics, Professor, Head of the Department of Economics, National Transport University, Kyiv, Ukraine, e-mail: lskozak1@gmail.com, tel.: +380442803016, <https://orcid.org/0000-0003-3995-172X>.

Fedoruk Olesia V., PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Economics, National Transport University, Kyiv, Ukraine, e-mail: olesiavfedoruk@gmail.com, tel.: +380442803016, <https://orcid.org/0000-0002-7402-4174>.

Yarova Ruslana V., PhD in Law, Associate Professor, Dean of the Faculty of Economics and Law, National Transport University, Kyiv, Ukraine, e-mail: yarovaroslana@ukr.net, tel.: +380442887100, <https://orcid.org/0000-0001-5525-1059>.

Summary. The article examines the achievements and priorities in the field of sustainable development of the European Union member states by 2030 and its main goals. Progress in achieving the sustainable development goals is analyzed in the context of the impact on the economies of the EU member states. The directions of transformation of the EU economy as a world leader for a sustainable future within the framework of the European Green Deal are identified. The global system of economic indicators used to monitor the implementation of the sustainable development goals of the European Union member states is studied.

The 2030 Agenda for Sustainable Development and its seventeen goals, adopted by the United Nations, are the global roadmap for achieving sustainable development in the context of globalized economic processes. The European Union is fully committed to the implementation of the 2030 Agenda for Sustainable Development, and the Sustainable Development Goals are an integral part of the European Commission's work program.

Sustainable economic development is characterized by the efficient use of natural resources, rational investment, technological development, and institutional changes or reforms that increase both current and future economic potential to meet the needs of society. Achieving sustainability is the dominant economic, environmental, and social objective of sustainable economic development. Economic development without sustainability is not effective in the long run.

Keywords: sustainable development goals, global partnership, economies of the European Union member states, economic policy, resources, global indicator system, innovation, infrastructure, socio-economic stability, sustainable consumption and production.

References

1. The official website of the European Parliament. Retrieved from <https://www.europarl.europa.eu/portal/en/>.
2. Eurostat An official website of the European Union. Retrieved from <https://ec.europa.eu/eurostat/>.
3. European Commission proposes new initiatives to strengthen economic security. Retrieved from https://ec.europa.eu/commission/presscorner/api/files/document/print/en/ip_24_363/IP_24_363_EN.pdf/.
4. Kozak L.S., Fedoruk O.V. Osoblyvosti realizatsii polityky zghurtovanosti Yevropeiskoho Soiuzu v konteksti vprovadzhennia stratehii staloho ekonomichnoho rozvytku [Peculiarities of implementation of the European Union cohesion policy in the context of sustainable economic development strategy implementation]. Visnyk Natsionalnoho transportnoho universytetu. Seriya «Ekonomichni nauky» [Visnyk

National Transport University. Series «Economic sciences». Scientific, scientific and industrial journal], 2024, issue 2 (59), pp. 68—78. Access mode: <https://doi.org/10.33744/2308-6645-2024-2-59-068-078>.

5. Key figures on Europe 2023 edition. Retrieved from <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/15216629/17706595/KS-EI-23-001-EN-N.pdf/5df7a393-8461-9270-7eaa-91a4b1c2acc6?t=1707831012194&download=true/>.

6. The official website of the European Union. Retrieved from https://commission.europa.eu/index_en/.

7. Fedoruk O.V. Doslidzhennia kliuchovykh indyikatoriv stanu ekonomichnoi bezpeky krain Yevropeiskoho Soiuzu v ramkakh realizatsii kontseptsii staloho rozvytku [Research of key indicators of the state of economic security of the European Union countries in the framework of the concept of sustainable development]. Naukovyi zhurnal «Avtomobilni dorohy i dorozhnie budivnytstvo» [Scientific and Technical Journal «Automobile Roads and Road Construction»], 2024, issue 115, part 1, pp. 183—197. Access mode: <https://doi.org/10.33744/0365-8171-2024-115.1-183-197>.

8. Sustainable development in the European – Union Monitoring report on progress towards the SDGs in an EU context – 2023 edition. Retrieved from <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/15234730/16817772/KS-04-23-184-EN-N.pdf/845a1782-998d-a767-b097-f22ebe93d422?t=1688373085450&download=true/>.

9. Ofitsiyni sait Ministerstva zakordonnykh sprav Ukrainy [The official site of the Ministry of Foreign Affairs of Ukraine]. Retrieved from <http://www.mfa.gov.ua/>.

10. Predstavnytstvo Ukrainy pry Yevropeiskomu Soiuzi ta Yevropeiskomu Spivtovarystvi z atomnoi enerhii [Mission of Ukraine to the European Union] [Electronic resource]. Retrieved from: <http://ukraine-eu.mfa.gov.ua/ua/ukraine-eu/relations/>.

Дата надходження до редакції 22.09.2024.